

TEMA: EL CASTELL DE CARDONA I LA CANÒNICA DE ST VICENÇ

La gent de Cardona està tan acostumada a veure el seu castell que no hi para esment. Cada any milers de turistes , d'estudiants , d'enamorats de l'art i la història ... puguen fins al capdamunt d'aquell turó per saber coses d'un tros important de la història de la Catalunya central. I què en diu , sovint , la gent de Cardona? Ves...què hi deuen veure a aquell munt de pedres...si només hi ha un parador de turisme!!!

Anem a fer que les pedres ens parlin i ens expliquin coses. Parem-hi bé les orelles!

Sembla ser que , on ara és el castell , s'alçava fa uns 2.300 anys un *oppidum* o petita fortalesa ibèrica que servia per protegir els jaciments salins - ja molt valuosos en aquella època -de les escomeses de possibles enemics.

Amb l'arribada dels romans, la població es desplaçaria cap a la zona dels salins i la fortificació del turó romandria deshabitada i només seria usada en períodes d'inestabilitat. *I com ho sabem això ?* Per la inexistència de restes arqueològiques d'aquesta època a la muntanya del castell. Aquest castell , diguem-ne "provisional" és el que deuria ocupar l'emperador franc Carlemany l'any 798 , tot plantant cara als musulmans que hi havia ben a la vora (a l'altra banda de la serra de Castelltallat !).

Aquest emperador , i els seus successors , ben aviat s'adonaren de la importància geopolítica de l'indret i donaren cartes de franquesa i privilegis a totes aquelles persones que s'hi volguessin quedar o establir: la primera , de Guifré el Pilós –anys 872/8- i la segona , *la famosa carta de poblament de BORRELL II de l'any 986.**

*PER CERT , JA SABEU QUE L'ORIGINAL D'AQUEST IMPORTANTÍSSIM DOCUMENT EL PODEU VEURE A L'ARXIU HISTÒRIC DE CARDONA?

Arran d'aquesta carta , el comte de Barcelona nomena el vescomte Ermenir , com a home de confiança per a dur a terme les tasques de repoblament i de defensa de la zona: heus aquí l'origen de la nissaga dels senyors de Cardona. Ben aviat , i durant sis-cents anys , els vescomtes de Cardona i el seu castell anirien de bracet. A principis del segle XII , els comtes de Barcelona atorguen tots els seus drets sobre la sal a la casa dels Cardona i aquesta gran capacitat econòmica que això els dóna , els permetrà d'ampliar moltíssim la seva influència (i els seus territoris , és clar !!!)

AH!!! Una altra cosa: quan parlem dels senyors de Cardona amb quin títol els hauren d'anomenar? La resposta dependrà del període històric:

.-Fins al 1375 , són **vescomtes** de Cardona.

.-Entre 1375 i 1491 , són **comtes** de Cardona.

.-I, finalment, a partir del 1491 ens hi haurem de referir com a **ducs** de Cardona.

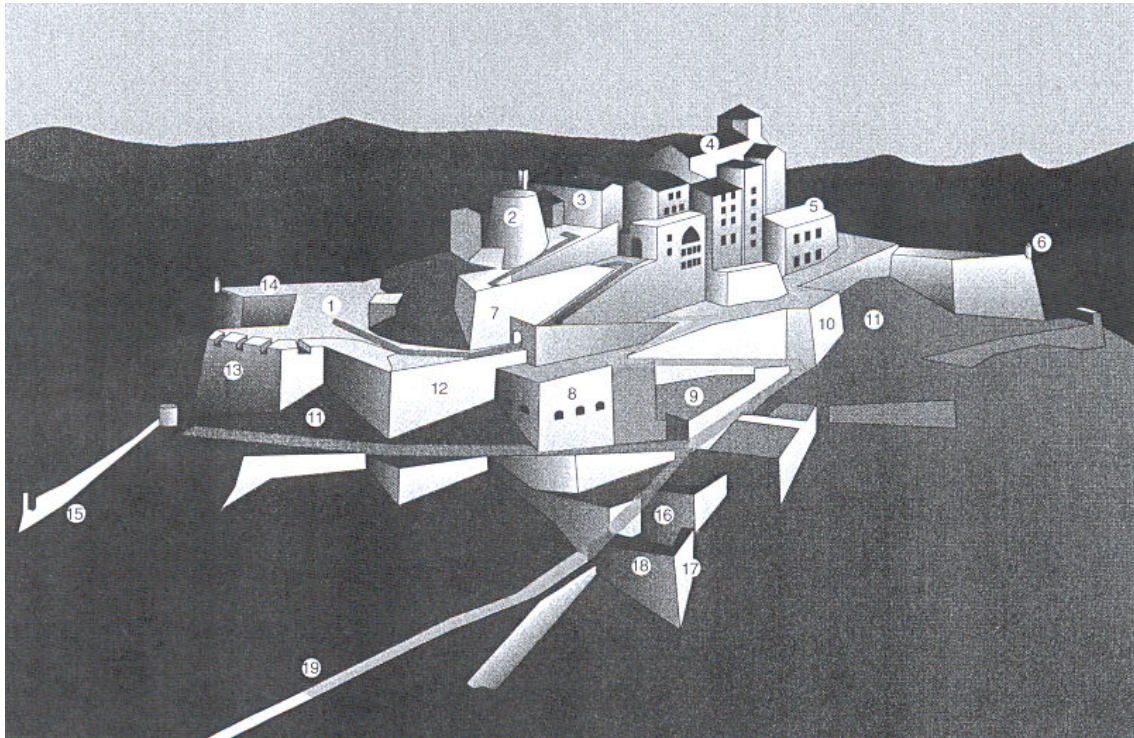
Interessant , oi?

.-LES PARTS DEL CASTELL

.-*La Torre de la Minyona o torre Mestra (2)* . És el punt més alt del castell i és de les restes més antigues que s'hi conserven (S. XI). Primerament feia uns 25 m. d'alçada i 10'5 de diàmetre ; però a darreries del S. XVIII , se n'enderrocà la meitat i se n'eixamplà la base, i canvià la seva funció de torre de guaita a punt d'artilleria. El seu interior ha servit per a diverses coses: presó , polvorí i dipòsit d'aigua.

.-*El Palau dels Senyors, ara Parador Nacional (3)*. Al voltant de la plaça d'armes , anomenada Pati Ducal , hi ha tot un seguit de galeries i sales que al llarg de l'Edat

Mitjana conformarien la part més sumptuosa i noble de tot el recinte. De l'austeritat de la primera "torre-castell" s'aniria passant al conjunt residencial del període gòtic (S. XIII – XV) que buscaven més confort i luxe. I QUI HI VIVIA ? A més de la família ducal , hi trobaríem ajudants de cambra , majordoms , cambrers , criats , cuiners , escuders ...fins i tot , criadors d'animals !!! . Tota aquesta àrea va ser oberta al públic a partir de l'any 1976 ...això sí , en forma de Parador de Turisme !

.-Baluard de St. Vicenç (6) .-Baluard de la torre (7) .-Casamata (8)

.-Camí cobert d'accés (9) .-Semibaluard de St Sebastià (10)

.-Fossat dels baluards (11) .-Baluard del Cavaller (12) .-Baluard de St Carles (13)

.-Baluard de Sta Maria (14) .-Muralla de la vila (15) .-Baluard de St Josep (16)

.-Baluard de St Llorenç (17) .-Creu de bales de canó .Record setge 1711 (18)

.-La canònica – col.legiata de Sant Vicenç(4). El primer testimoni que en tenim és de l'any 980 , quan es parla de l'existència al castell d'una petita església dedicada a Sant Vicenç màrtir . L'any 1019 , el vescomte Bermon n'ordenà una nova construcció i

reorganitzà la comunitat religiosa ; però l'obra no s'acabà fins força anys després: la nova església va ser consagrada exactament el 23 D'OCTUBRE DEL 1040. Durant els propers segles , una dotzena de canonges i el seu abat viurien segons les regles de Sant Agustí . Però la progressiva conversió del castell en caserna militar , va fer que l'any 1794 els religiosos haguessin d'abandonar l'edifici , a l'interior del qual es van habilitar tres plantes per a dormitori dels soldats i magatzem de queviures. A l'entrada de l'església hi podríem veure les restes del claustre gòtic – força malmès – i els porxos d'entrada a l'església que s'anomenaven *Porxos pintats* perquè hi tenien voltes pintades (pintures que es poden observar al Museu Nacional d'Art de Catalunya).

.-Baluards , camins i defenses (6-17). A partir dels segles XVI , el castell de Cardona va deixar de ser lloc de residència nobiliària i passà a tenir una funció administrativa , penitenciària i militar. Cap a l'any 1600 , els ducs van pagar una millora en la fortificació del castell i van comprar nous canons per tal de millorar-lo de cara a les noves tàctiques militars i més potent artilleria. A mitjan segle XVII , coincidint amb la *Guerra dels Segadors (1640-52)* , es posà de relleu la importància estratègica del castell i tingué de manera continuada una mínima guarnició militar.

***PERÒ ...I LA GRAN PREGUNTA: DES DE QUAN TÉ EL CASTELL LA FORMA QUE EL CARACTERITZA AMB AQUESTES IMMENSES MURALLES I DEFENSES?** La resposta és : **a partir del 1693 !** .En aquesta data comencen a fer-se tot el seguit de murs i baluards que donen al castell bona part de la fesomia que ara podem veure.

Gràcies a aquestes fortificacions , el castell aguantà els setges que se li van fer durant la *Guerra de Successió(1705-14)* i només es rendí - no confongueu amb ser derrotat – una setmana després de la caiguda de la capital catalana , exactament el 18 de setembre del 1714. Després d'això , el castell quedà força desguarnit i no s'hi tornaren a fer grans obres fins a darreries del segle XVIII ; millores que es van poder posar a prova novament durant la *Guerra del Francès (1808-14)* i les *guerres carlines* .

Definitivament , però , a finals del XIX el castell perdé tot el seu valor defensiu , al 1890 es retiraven els canons i al 1903 se n'anava la tropa de la caserna. Durant la Guerra Civil (1936-39) el castell fou usat com a presó.